

1
VOKIETIJOS L. B. VALDYBOS

INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e.V.

684 Lampertheim - Hüttenfeld

Romuva

Telefon (06256) 322

Bankkonto Nr. 01./17978 Deutsche Bank Weinheim / Bergstr.

Nr.8/9 (309/310) 1973 spalio 31

Šis leidinys leidžiamas
rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, malo-
niai prašoma nurodyti šaltinį.

P A S A U L I N Ė L I E T U V I Ų V A D O V Y B Ė

Pasaulio lietuvių bendruomenės seimai yra kilometriniai stulpai prie mūsų bendruomeninio kelio. Jis nėra ilgas, todėl ir tų stulpų vos 4.

PLB lopšys stovėjo mūsų gyvenamame krašte - Vokietijoje. Tačiau vos iš lopšio išlipęs kūdikis kartu su savo gimdytojais iškeliavo į Šiaurės Ameriką. Ten jis turėjo daug vargo, kol buvo pripažintas teisėtu vaiku, o vėliau buvo apsuptas įvairių auklių. Kiekviena jų stengėsi auklėti naujagimį pagal savo supratimą ir pažiūras. Ir auklėtiniui net pilnametystės amžių pasiekus, vis dar tebesiginčijama, kas jis yra ir kuo jis turi būti lietuviškosios išeivijos šeimoje. Bet tai vis daugiau ar mažiau teoriniai klausimai. Lietuvių Bendruomenė kiekviename krašte vaidina tokį vaidmenį, kurio savo darbu užsitarnauja. Deklaracijos ir rezoliucijos čia mažai ką tepadedą.

Tą tiesą suprato ir IV PLB Seimo rengėjai. Tų kraštų, kur dar nėra įsteigtos LB-nės, lietuviams atstovauti jie leido didžiųjų organizacijų atstovams (Argentina). Iš ten, kur šalia LB veikia kita stipri bendrinė lietuvių organizacija, pakvietė ir tos organizacijos atstovą (Didž. Britanija). Kitų šalių lietuviams atstovavo LB delegatai. Vienur jie buvo tiesioginiu balsavimu visų tautiečių rinkti (JAV), kitur LB parlamentų (tarybų ar pan.) išrinkti (Vokietija ir kt.), dar kitur tiesiog vadovybių paskirti.

Ne visi kraštai vienodai pasinaudojo jiems suteikta atstovavimo teise. Vieni atsiuntė pilną jiems skirtų atstovų skaičių, kiti tik dalį, o dar kiti neįstengė nė vieno nusiųsti.

Kai kas teigia, kad atskirų kraštų LB veiklos barometru yra jų pasiųstų atstovų į PLB Seimą skaičius. Tai kokią Vokietijos LB veiklos vaizdą matome pažvelgę į šį barometrą? Vokietijos lietuviams PLB IV Seime atstovauti VLB Taryba išrinko 5 atstovus: Tarybos pirmininką inž. J.K. Valiūną, Garbės teismo pirmininką dr. J. Grinių, Valdybos pirmininką kun. Br. Liubina, Valdybos reikalų vedėją J. Lukošių ir Tarybos narį mokyt. R. Baliulį. Seime asmeniškai dalyvavo tik 2 atstovai: J.K. Valiūnas ir J. Lukošius. Kiti 3 atstovai, dėl įvairių priežasčių negalėję Seime dalyvauti, paskyrė savo antrininkais Vašingtone gyvenančius LB veikėjus. Jie, kartu su iš Vokietijos atvykusiais, uoliai dalyvavo Seimo darbuose. Išvada - Vokietijos lietuviams PLB IV Seime buvo atstovaujama palyginti gerai.

Vienas svarbiausių Seimo uždavinių yra išrinkti naują vadovybę. Iki šiol PLB priešaky stovėjo vienintelis organas - Valdyba, kuris pats sudarydavo kitus organus. Šiomet šalia Valdybos įkurti dar du kiti

- 2 -

vyr. organai - PLB Garbės teismas ir Kontrolės komisija. Jų uždaviniai panašūs kaip ir atskirų kraštų tos rūšies organų.

Ir šios PLB Valdybos būstine parinktos JAV-bės, bet jau nebe Clevelandas, o Čikaga. Stasys Barzdukas, oficialiai vadovavęs PLB paskutiniuosius ketverius metus, o ir anksčiau tvarkęs jos reikalus būdamas PLB Valdyboje, išėjo poilsin su laurų vainiku - buvo išrinktas PLB garbės pirmininku. Jis sutiko ir toliau redaguoti "Pasaulio Lietuvį".

Per rinkimus į PLB Valdybą kandidatavo per 20 asmenų, visi daugiau ar mažiau žinomi LB darbuotojai. Išrinkta 7 asmenų valdyba, kurią sudarė visi čikagiškiai. Pirmininko pareigas sutiko prisiimti inž.Br.Nainys.

Naujai PLB Valdybai linkime sėkmės, sprendžiant pasaulines ir atskirų kraštų lietuvių problemas, o taip pat stengiantis suaktyvinti PLB veiklą.

PLB I V S E I M A S

vyko š.m. rugpiūčio 30 - rugsėjo 2 Vašingtone, Statler Hilton viešbuty, esant lauke apie 40°C. Viešbučio patalpos buvo gerai vėsinamos.

Rugpiūčio 30 popiet prasidėjo atstovų registracija. Vakare Seimo dalyviai aplankė Lietuvos atstovą J.Kajecką su ponia Lietuvos pasiuntinybės rūmuose, tą dieną pasipuošusiuose mūsų trispalve. Svečius sutiko tautiniais drabužiais apsirengusios Vašingtono lietuvaitės. Čia, Lietuvos teritorijoje, įvyko pirmasis iš įvairių kraštų suvažiavusių lietuvių atstovų susipažinimas.

Rugpiūčio 31 iš pat ryto prasidėjo registracija ir įtampus darbas: Seimo programa ilga, reikėjo paskubėti.

Statler Hilton viešbučio didžiojoje salėje, papuoštoje JAV-bių ir Lietuvos vėliavomis bei vyčiu ir didžiuliu užrašu "IV Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas", Seimo rengimo komiteto pirmininkas dr. J.B. G e n y s pasveikino dalyvius to komiteto vardu ir pristatė visus jo narius, apibūdinamas kiekvieno atliktą darbą, ir palinkėjo darbingos nuotaikos.

PLB Valdybos pirmininkas St. B a r z d u k a s , pasveikinęs garbinguosius svečius ir atstovus, pakvietė prel. K. B a l k ū n ā sukalbėti maldą. Sugiedoti JAV-bių ir Lietuvos himnai. Tęsdamas savo mintis, St.Barzdukas pažymėjo, kad viso pasaulio lietuvių atstovai susirenka jau 5-tą kartą. Pirmą kartą buvo suvažiavę 1935 Kaune. Šiandien tėvynėje laisvė užgniauzta, tad tenka rinktis svetur. Išreiškė viltį, kad ateis diena, kai viso pasaulio lietuvių delegatai vėl susitiks laisvoje Lietuvoje. Išvardijo įvairiuose kraštuose mirusius žymesnius LB darbuotojus, pradedant PLB Valdybos pirmininku J.Bačiūnu ir baigiant Brazilijos LB Tarybos pirmininku inž.Z.Bačeliu, apie kurio mirtį ką tik gauta žinia, ir paprašė pagerbti juos susikaupimu. Paskelbė IV PLB Seimą atidarytą.

Balsams skaičiuoti išrinkti dr.A.Butkus ir dr.V.Majauskas. Seimo prezidiumo pirmininku išrinktas inž. dr. A. D a m u š i s , o vicepirmininkais - įvairių kraštų Seime dalyvavę LB pirmininkai.

Žodžiu Seimą sveikino St.Lozoraitis, jr., Lietuvos diplomatinės šefo vardu, Lietuvos atstovas JAV-bėse J.Kajeckas, VLIKO pirmininkas dr.J.K.Valiūnas ir pirmasis savanoris-kūrėjas bei 1941 sukiliminės Lietuvos vyriausybės ministeris pirmininkas pulk.X.Škirpa. Raštu sveikino 39 asmenys bei organizacijos.

Patvirtintos iš anksto paruoštos Seimo darbo taisyklės ir programa. Sudarytos mandatų, nominacijų, nutarimų ir kt. komisijos. Iš Vokietii-

jos atstovų buvo išrinkti ir aktyviai reiškėsi J.K.Valiūnas mandatu ir J.Lukošius nutarimų komisijose.

PLB Valdybos ir jos organų darbai bei rūpesčiai išsamiai aprašyti PLB IV Seimo leidiny, todėl jos narių pranešimai plenumo posėdy buvo daugiau asmeninis prisistatymas ir kai kurių veiklos aspektų pabrėžimas. Pranešimus padarė: PLB Valdybos pirmininkas St.Barzdukas, vykd. vicepirmininkas dr.Ant.Butkus, visuomeninių reikalų vicepirmininkas dr.Henr.Brazaitis, jaunimo vicepirmininkė M.Lenkauskienė, kultūros tarybos pirmininkas dr.Alg.Nasvytis, švietimo tarybos pirmininkas A.Rinkūnas, finansų vicepirmininkas dr.Vyt.Majauskas ir išdininkas A.Gailiušis ta pačia eile, kuria jų straipsniai išspausdinti minėtame leidiny. Po pranešimų vyko pklausimai ir gyvos diskusijos.

Popiet, Ant.Rinkūnui vadovaujant, buvo aptarti PLB ateities uždaviniai ir veikla. Vokietijos LB pažiūras šiame simpoziume išdėstė inž. J.K.Valiūnas. Ta pačia proga buvo plačiai paliestas ir jaunimo klausimas. Bandyta nustatyti, kokie santykiai turi būti naujai kuriamos Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos su LB. Šių ir vėlyvesniųjų diskusijų išdavos atsispindi Seimo nutarimuose apie Pasaulio liet. jaunimo sąjungą. Nutarimų projekte to skyriaus nebuvo.

Pranešimų eilėje apie bendruomeninę veiklą atskiruose kraštuose, apie LB-nę Vokietijoje glaustų duomenų pateikė J.Lukošius. Pasinaudodamas pasaulinio forumo tribūna, jis dėkojo visų kraštų, ypač JAV-bių ir Kanados lietuviams už paramą Vasario 16 gimnazijai.

Po vakariinės įvyko vienas idomiausių simpoziumų tema "LB laisvinimo veikloje", vadovaujant dr.H.Brazaičiui. Pranešimus skaitė inž.Alg.Gečys (JAV), dr.J.Genys (JAV), dr.Br.Bieliukas (JAV), Al.Gureckas (Kanada, St.Lozoraitis, jr.(Italija), Alb.Balsys (Australija), J.Lukošius (Vokietija), A.Mičiūdas (Argentina) ir dr.A.Sliesoraitis (Brazilija). Po pranešimų kilusios diskusijos turėjo būti pačiame ikaršty nutrauktos, nes pastebėta, kad jau laikas vykti pas lietuvius dailininkus.

Jų parodos atidarymas buvo pramatytas 21 val., bet dėl užsitęsusių diskusijų kiek pavėlavo. Galerija nevēsinama, dieną joje labai krašta, o naktį kiek atvėso. Netoli nuo Seimo "darbovietės" esančioje Corcoran galerijoje savo tapybos bei grafikos paveikslus išstatė 12 lietuvių menininkų: D.Alekniėnė, A.Galdikas, V.Ignas, V.K.Jonynas, I.Mitkutė, V.Petravičius, Z.Sodeikiėnė, K.Varnelis, R.Viesulas, V.O.Virkau, V.Vizgirda ir K.Žoromskis. atidarymą atsilankė D.Alekniėnė, V.K.Jonynas, R.Viesulas, V.Vizgirda, K.Žoromskis. Svečiai pavaišinti vynu.

Šeštadienis, rugsėjo 1, taip pat įtampaus darbo diena. Didž.salėje nuo pat ryto M.Lenkauskienės vadovaujamas jaunimas diskutavo savo problemas. Tuo pat metu kituose kambariuose uoliai dirbo konstitucijos, švietimo, nutarimų ir kitos komisijos. Dauguma atstovų, atitrūkomis nuo darbų komisijose, skubėjo į salę pasiklaudyti jaunimo.

Priartėjus pietums, dar buvo krūvos nebaigto darbo: nesuredaguoti nutarimai, siūlymai, rezoliucijos. Prie to dar prisidėjo keitimasis nuomonėmis dėl rytdienos rinkimų.

Popiet plenumo posėdy priimta PLB konstitucija. Jokioms nuodugnesnėms diskusijoms laiko nebebuvo likę, vos spėti padaryti reikalingiausi pakeitimai. Niekas nenorėjo praleisti progos neišgirdęs Ciurlionio ansamblio koncerto, įvyksiančio 20 val. Marylando universiteto salėje.

Tai buvo šauni meno puota, ypač iš kitų kraštų atvykusiems. Reikia turėti kultūriškai tikrai pajėgią lietuvių visuomenę, kad istengus sukurti, išugdyti ir išlaikyti tokio masto (60 asmenų) ir lygio meno

vienetą. Koncertas susidėjo iš dviejų dalių. Pirmoje pasirodė mišrus choras, šaunioji kanklininkė D.Bankaitytė ir vyrų choras. Po pertraukos dainavo moterų choras su kanklių orkestru. Nepaprastą reginį ir klausinį sudarė tautiniai šokiai, atliekami dainuojant mišriam chorui, palydint kanklių ir tautinių pučiamųjų instrumentų orkestrui. Koncertą pabaigė mišrus choras su solistais ir kanklių orkestru, atlikdami ansamblio vadovo A.Mikulskio harmonizuotas bei stilizuotas tautos dainas. Graudu buvo, kai pasigirdo paskutinė daina "Namo..." Ir gaila, kad tokį puikų koncertą girdėjo tik apie 800, o ne 8.000 ar dar daugiau žmonių.

Paskutiniąją Seimo dieną, rugsėjo 2 (sekmadienį), dar prieš rinkimus nutarimų komisija spėjo peržvelgti rezoliucijas. Plenumo posėdy priimti Garbės teismo nuostatai.

Rinkimams į PLB Valdybą nominacijų komisija pasiūlė du sąrašus, o iš auditorijos siūlymų susidarė trečias. Nutarta balsuoti ne už sąrašus, bet už asmenis. Kiekvienas kandidatas rinkikams pats prisistatė arba, jam nesant, buvo pristatytas siūlytojo. Balsavimas buvo slaptas. Rinkimus laimėjo čikagiškiai. Į PLB Valdybą išrinkti (pareigomis jie pasiskirstė rugsėjo 8 Čikagoje): pirmininkas inž.Br.Nainys, vicepirmininkas ypatingiems reikalams kun.J.Borevičius, vicepirmininkas finansiniams reikalams inž.K.Dočkus, vicepirmininkas jaunimo reikalams R.Kasparas, vicepirmininkas švietimo reikalams J.Kavaliūnas, vicepirmininkas administraciniams reikalams St.Džiugas ir sekretorius J.Šlažus. Valdybai palikta teisė kooptuoti keletą asmenų specialioms reikalams.

Vidudienį Vašingtono Šv.Mato katedroj įvyko iškilmingos ekumeninės Seimo pamaldos. Šv.mišias su dešimtimi lietuvių kunigų aukėjo vysk. V.Brizgys. Pamokslą pasakė jezuitų provinciolas tėv.G.Kijauskas. Per pamaldas prie altoriaus giedojo tautiniais drabužiais apsivilkę čiurlioniškiai, kanklių orkestro palydimi. Mišias užbaigė religiniu žodžiu evangelikų kunigai A.Trakis iš Čikagos ir A.Žilinskas iš Toronto. Pilnoje Vašingtono katedroje darniai ir galingai skambėjo visų giedamas Lietuvos himnas.

Iš katedros visi tuoj grįžo į viešbutį išklaudyti įdomios St.Lozoraičio, jr., paskaitos apie tarptautinę padėtį ir Lietuvos laisvinimą. Daugelis apgailėstavo, kad trūko laiko plačiau padiskutuoti jos mintis. Nutarimų komisijos pirmininkas Vyt.Kutkus perskaitė rezoliucijas, kurias plenumas patvirtino be ilgų kalbų. Jos bus paskelbtos sekančiame "Informacijų" numery. Seimo uždarymas sujungtas su puota.

Seimo banketas pradėtas 19 val. kokteiliais tame pat viešbuty. Susirinko apie 300 tautiečių. Vietas prie garbės stalo užėmė Seimo prezidentas ir aukštieji svečiai. Pranešėju pakviestas vašingtoniškis J.B.Laučka. Vakarieniaujant Lietuvių Fondo skirti Mindaugo medaliai įteikti šiems kultūrininkams asmeniškai arba jų atstovams: A.Mikulskiui, A.Kučiūnui, L.Sagiui, G.Breichmanienei, Bern.Brazdžioniui, A.Varnui, St.Zobarskui, J.Kapočiui ir Alg.Bielskui.

Dviejų naujų operų "Juodi laivai" ir "Lakštutės meilė" kompozitoriai J.Kačinskas ir J.Gaidelis apdovanoti po 1.000 dol., o libretistai A.Landsbergis ir A.Kairys po 300 dol. premijomis. Lietuvių rašytojų draugijos 1.000 dol. premija paskirta Belgijoje gyvenančiam rašytojui E.Cinzui ir įteikta tos draugijos pirmininkui kun.dr.L.Andriekui. Rieboko humoro eilėraščių paskaitė pats autorius Ant.Gustaitis.

Naujosios PLB Valdybos vardu programinę kalbą pasakė inž.Br.Nainys. Senosios Valdybos pirmininkas St.Barzdukas atsisveikino kalba apie tautines mūsų viltis ir jų atramas. Jam sugiedota ilgiausių metų.

Seimas ir puota baigti tautos himnu. Po vakarienės vyko smagūs šokiai iki 2 val. ryto.

Lyg šalia Seimo, bet tuo pačiu metu kaip ir Seimas, Vašingtone vyko rytinio Amerikos pakraščio lietuvių lengvosios atletikos varžybos (lauko tenisas, bėgimai ir kt.), sutelkusios apie 80 sporto mėgėjų. Po varžybų K. ir G. Vasaičių namuose laimėtojams buvo įteikti prizai ir kiti žymenys. Jaunimas ten pat pasilinksmino.

----- xXx -----

V A I K Ų V A S A R O S S T O V Y K L A

Šiemet vyko ištisą mėnesį - nuo liepos 12 iki rugpiūčio 12 - Romuvoje. Šikart į ją savo vaikus atsiuntė ir Nordrhein-Vestfalijos lietuviai.

Pirmieji stovykloje pasirodė jos vadovai iš Hamburgo - Leonas Narkus ir Dalia Zarachaitė su 9 vaikučiais. Tą pačią dieną popiet atvyko ir V. Kurgonas, V. Vitkevičius bei gail. sesuo I. Mausa su 40 vaikų iš Nordrhein-Vestfalijos. Pamažu rinkosi vasarotojai ir iš kitur. Romuvoje vėl užvirė gyvenimas. Stovyklos vadovas L. Narkus su savo padėjėjomis D. Zarachaitė, I. Mausa, Z. Vilčinskaite, R. Montvilaite ir I. Šiušelyte turėjo vikriai apsisukti, kad suorganizuotų pamokas, žaidimus, išvykas ir kitokias pramogas. L. Narkus vaikams žinomas dar ir kaip didelis magikas. Jis ir šiemet suruošė keletą magijos seansų, sudomindamas savo menu ne tik mažuosius žiūrovus, bet ir subrendusius.

Stovyklos gyventojų sąstatas kasdien keitėsi - vieni atvykdavo, kiti išvykdavo. Kai kuriomis dienomis prie stalo sėsdavo apie 100 valgytojų. Tik rugpiūčio 1, išvykus namo Nordrhein-Vestfalijos stovyklautojams ir jų vadovams ir pasilikus tik pusei vaikų, vėl viskas kiek aprimo. Lyg tyčia ir oras pagerėjo. Beveik kasdien būdavo galima išvykti maudytis.

Rugpiūčio 11 įvyko oficialus stovyklos uždarymas. Popiet Romuvos kietas prisipildė automobilių: daugelis tėvų atvyko parsivežti savo mažųjų. Atsilankė ir svečių. 19,30 val. paskutinį kartą stovykloje nuleista vėliava. Lietuviškai ir vokiškai stovyklautojus atsisveikino vadovas L. Narkus, sakdamas ne sudiev, bet iki pasimatymo kitais metais. Vokietijos LB Valdybos pirmininkas kun. Br. Liubinas, taip pat lietuviškai ir vokiškai, prabilo į vaikus maždaug šiais žodžiais: "Jūs buvote savo namuose. Tikiuosi, jog per tą laiką pastebėjote, kad čia atstovaujamas kitas kraštas - Lietuva. Prie šios vėliavos yra išbarstyta Lietuvos žemės. Ji liudija, kad čia yra dalis mūsų tėvynės". Kalbėtojas dėkojo stovyklos vadovui ir jo pavaduotojoms už rūpinimąsi stovyklautojais, tėv. A. Bernatoniui - už šios stovyklos suorganizavimą ir jos globą, Nordrhein-Vestfalijos lietuvių vadovams - už atsiuntimą savo krašto vaikų, šeiminkams - už skanų ir sotų maistą, ir visiems kitiems - už prisidėjimą darbu prie šios stovyklos pasisekimo.

Trispalvei leidžiantis stiebu žemyn, suskambėjo tautos himnas. Po karštos dienos priartėjo gražus vakaras. Pro parko medžius pasirodžius pilnam mėnuliui, atsisveikinimo laužaužkūrė tėv. A. Bernatonis. Jis dėkojo tėvams, kad patikėjo savo vaikus stovyklai ir kvietė patikėti juos gimnazijai. Užsiliepsnojus laužui, pasigirdo dainos. Vaikai suvaidino keletą samojingų pokštų, pašoko tautinių šokių, padeklavo eilėraščių. Akordeonu grojo L. Narkus. R. Šneiderytė fleita pašvilpė keletą lietuviškų melodijų.

Laužui dar nespėjus sudegti, visi pakviesti į salę atgaivoti. Pforzheimiškiai bematant ant stalų iškrovė savo storus krepšius, vadovybė pasirūpino gėrimais. Pasigirdus akordeono garsams, salėje ėmė suktis poros. Daugelis tėvų, nenorėdami vidurnaktį trunkytis su vaikais, nakvojo Romuvoje.

- 6 -

Rugpjūčio 2, sekmadienį, tėv. Bernatonis atlaikė paskutines stovyklos pamaldas. Savo pamoksle jis apžvelgė per visus stovyklos sekmadienius sakytus pamokslus ir prašė vaikus neužmiršti jo žodžių.

Paskutinieji stovyklą apleido vadovai. Jie su savo globotiniais iš Šiaurės Vokietijos išvyko į Hamburgą naktiniu traukiniu.

Po mėnesio keletas stovyklautojų grįžo į Romuvą. Jie pasirinko ją nuolatine gyvenamąja vieta, stodami į Vasario 16 gimnaziją mokytis.

----- xXx -----

XX LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

Šiomet įvyko rugpjūčio 19-26 Romuvoje. Ji buvo jubiliejinė. Rengimo komisiją sudarė Alina Grinienė, J.Barasas ir stud.M.Landas, visi miuncheniškiai, nors Barasas dirba Kaiserslauterne. Programą suorganizavo ir ją Studijų savaitės metu moderavo dr.Kajetonas J.Čeginskas iš Uppsalos (Švedija). Per savaitę perskaityta 13 paskaitų.

XX Liet. studijų savaitės organizatoriai, paskaitininkai ir klausytojai pradėjo rinktis sekmadienį, liepos 19. Vakare įvyko susipažinimo vakaras. Visus pristatė rengimo komisijos narys J.Barasas.

Stud.savaitė pradėta pirmadienį, rugpjūčio 20 rytą. Į pilies salę susirinkusius apie 50 tautiečių iš daugelio kraštų pasveikino Vasario 16 gimnazijos direktorius V.Natkevičius, M.A. Jis pasidžiaugė tuo dėmesiu, kurį parodė rengėjai gimnazijai, pasirinkdami Romuvą jubiliejinės stud.savaitės vieta. Pakvietė "jaustis kaip namuose" ir palinkėjo sėkmės.

Moderatorius dr.K.J.Čeginskas, rengėjų vardu padėkojęs Vasario 16 gimnazijai už pastogę, o Vokietijos LB Valdybai už paramą, perskaitė gautus sveikinimus ir glaustai aptarė liet.studijų savaitėjų tikslus bei pirmuose renginiuose viešpatavusias nuotaikas. Pastebėjo, kad jubiliejinės studijų savaitės tema "Humanizmas - mūsų laikų problema" pasiūlyta prof.dr.A.Maceinos. Perskaitė jo laišką, kuriame apgailestauja, kad sveikata neleido atvykti į Romuvą, bet ateinaš savo žodžiu.

Prof.dr.A.Maceinos paskaitą apie rūpestį žmogumi perskaitė V.Natkevičius, M.A. Autorius pirmiausia atkreipė dėmesį į rūpesčio žmogumi dialektiką arba rūpesčio dviveidiškumą. Toliau svarstė, kas sudaro rūpesčio žmogumi objektą (kas aš esu?) ir galop apibūdino nužmoginimo pavojus (propaganda, fanatizmas ir kolektyvizmas). Baigdamas nurodė, kad 3 pasaulėžiūros lenktyniauja dėl rūpesčio žmogumi, tai egzistencializmas, marksizmas ir krikščionybė. Kiekvienos šių pasaulėžiūrų kuriamo žmogaus vaizdą plačiau nagrinėjo kiti paskaitininkai kitomis dienomis.

Vakare kun.Br.Liubinas (Vokietija) nušvietė 20-ties lietuviškųjų studijų savaitėjų istoriją nuo 1954 liepos 26-30 iki šios dienos, suminėdamas jų kilmę (pirmąsias 5 stud.savaites suruošė Europos lietuvių fronto bičiuliai, 1959 prisidėjo Vokietijos ateitininkai sendraugiai, 1960 - Vokietijos ateitininkai studentai, 1962 - Vokietijos lietuvių bendruomenė, Studentų sąjunga, Vyr.skautų brolija ir seserija, 1963 - Evangelikų jaunimo ratelis ir Pabaltiečių draugija ir 1972 - eilė pavienių asmenų), organizatorius ir vadovus, lėšas (Vokietijos LB Valdyba stud.savaites parėmė daugiau kaip 80.000,--DM), vietoves ir laiką, dalyvius ir programas - paskaitininkus, simpoziumus, sielovadą, tėvynės valandėles, koncertus, parodas, literatūros vakarus, linksmavakarius ir kitokius renginius (filmus, iškylas ir t.t.). Per diskusijas, tarp kitų pasisakymų, išreikštas pageidavimas išleisti leidinį apie 20 liet.studijų savaitėjų.

Antradienį, rugpiūčio 21 rytą, kun.dr.J.Jūraitis iš Šveicarijos iškalbingai piešė egzistencialistinį žmogaus vaizdą, atskleisdamas ateistinio humanizmo šaltinius bei šaknis. Pirmoje dalyje paskaitininkas parodė vienybės tarp žmogaus, gamtos ir Dievo ir "auksinių laikų" utopijas mituose bei pasakose. Antroje dalyje buvo mestas žvilgsnis į filosofijos istoriją ir paaikškinta, koku maždaug keliu Vakarų žmogus priėjo prie egzistencializmo ir ateizmo. Trečioje dalyje buvo nurodytos kelios artimesnės egzistencializmo klestėjimo priežastys. Ketvirtoje dalyje prelegentas nagrinėjo svarbiausias ateistinių egzistencialistų (Heidegger, Camus, Sartre ir Gide) filosofijas žmogaus, Dievo ir pasaulio atžvilgiu. Paskutinėje dalyje paskaitininkas kalbėjo apie dvi egzistencializmo sroves: grynai ateistinę ir "estetinę" marksizmą ir pan.

Popiet dr.J.K.Čeginskas iš Švedijos supažindino su marksistiniu žmogaus vaizdu. Prelegentas pirmiausia įspėjo, kad marksizmo ir humanizmo santykis labai painus. Į marksizmą galima žvelgti iš įvairių taškų, bet niekad nereikia užmiršti, kad marksizmas pirmoje vietoje yra sąjūdis. Savo "Kapitale" Marksas iškėlė darbo žmonių susvetimėjimą, kuris pasireiškia per svetimumą: 1) savo gaminiui, 2) savo darbui bei gamybos priemonei, 3) kitam žmogui ir 4) visuomenei. Anot Markso, ne sąmonė apsprendžia gyvenimą, bet gyvenimas sąmonę. Samdomo darbo sistema yra vergijos sistema. Žmogus gali būti pavergtas ne tik kito žmogaus, bet ir mašinos. Iš prieštaravimo gamybos jėgų ir santykių iškyla klasių kova. Kapitalistinė santvarka rieda į vis didesnius prieštaravimus, todėl jos žlugimas neišvengiamas.

Marksas kritikavo anų laikų dabartį, bet nesukūrė ateities vaizdo. Paskaitininkas darė išvadą, jog tikras žmoniškumas viešpatauja tik ten, kur žmogus gerbiamas, o ne naudojamas kaip priemonė, kad ir kilniems tikslams.

Po sunkių paskaitų ir diskusijų tikrą atgaivą buvo tarptautinės solistės Lilijos Šukytės iš Müncheno lietuvių liaudies dainų ir operų arijų koncertas. Pirmąjį pristasatymą platesnei Vokietijos bei Europos lietuvių visuomenei solistė pradėjo arija iš Mozarto operos "Le Nozze di Figaro". Toliau sekė muziką J.Tallat-Kelpšos, B.Dvariono, Vl.Jakubėno ir K.V.Banaičio komponuotos 8 lietuvių liaudies dainos ir galop dvi arijos iš G.Verdi operos "Luisa Miller". Pianinu solistę palydėjo R.Lampsatytė iš Berlyno. Abi menininkės susilaukė daug nuoširdžių ir pelnytų katučių ir gražių gėlių. Salė buvo pilna.

Trečiadienį, rugpiūčio 22 rytą, kun.Aug.Rubikas (Vokietija) supažindino su krikščionišku žmogaus vaizdu. Krikščioniškas tikėjimas skiriasi nuo kitų dieviškosios ir žmogiškosios prigimties sujungimu Jėzaus Kristaus asmeny. Žmogaus santykis su Dievu yra valdinio santykis su savo valdovu. Tai davė pagrindą Ničei tvirtinti, kad Dievo mirtis yra žmogaus prisikėlimas.

Paskaitininkas paneigė teigimą, kad krikščionybė orientuoja žmogų į anapus, ugdydama jame pasyvumą, atsilikimą, apsileidimą ir iškėlė pagrindinį krikščionybės pradą - rūpestį žmogumi, pagrįsdamas jį palyginimais iš Šv.Rašto (gailėstingasis samarietis, paskutiniojo teismo ištarmė, "ne žmogus subatai, bet subata žmogui" ir kit.). Ypač pabrėžė žmogaus laisvę, kuri nėra tikslas, bet priemonė asmeniui realizuotis. Žmogus yra atsakingas už šį pasaulį. Iš tos atsakomybės išplaukia žmogaus sociališkumas. Krikščionybė reikalauja reikalauja socialinių problemų sprendimo. Žmogaus prisikėlimas amžinam gyvenimui vyks ne individualiai, bet kartu su kitais žmonėmis. Išvada - krikščionybė formuoja mirties nesunaikinamą, laisvą, už šį pasaulį atsakingą žmogų.

Tą pačią dieną vakare Vasario 16 gimnazijos mokyt.V.Bartusevičius,M.A., nagrinėjo humanizmo reiškimąsi dabarties civilizacijoje.

- 8 -

Paskaitininkas nurodė, jog kintant gyvenimo sąlygoms, kinta ir žmonių galvosena. Miestiečiai susikūrė dirbtinį pasaulį. Natūralumas ir žmoniškumas, kurie anksčiau buvo vertinimo mastai, neteko savo vertės. Kainas (žemdirbys) nužudė Abelį (nomadą), o dabar žemdirbį žudo pramonininkas. Supramoninimas neša pavojus dvasinei ir biologinei žmogaus egzistencijai. 2-ji pramonės revoliucija po II pas.karo keičia žmogų, iš vienos pusės jį sumasindama, iš kitos - darydama viešniū, ypač didmiesty. Propaganda ir reklama žmones nuasmenina.

Ateities perspektyvos: 2000 metais 85% žmonių gyvens miestuose. Pailgės žmogaus amžius, visi turės daugiau laisvo laiko. Sumažės pragyvenimo rūpesčiai ir profesijos reikšmė. Daugiau dėmesio bus kreipiama į humanistinius dalykus.

Ketvirtadienio, rugpiūčio 23 rytinis paskaitininkas dr.A.Gerutis iš Šveicarijos savo paskaitoje apie žmogaus teises Sovietų Sąjungoje pirmiausia trumpai apžvelgė žmogaus teisių sąvokos atsiradimą. Po karo Jungtinės Tautos (UNO) paskelbė "Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją". Daugelis valstybių, tarp jų ir Sovietų Sąjunga, pagrindines žmogaus teises yra įtraukę į savas konstitucijas ir tuo pačiu pavertę vidaus įstatymais. Tačiau kaip pasityčiojimas skamba sovietiniai nuostatai apie asmens ir buto neliečiamybę, apie korespondencijos slaptumą ir t.t. Sovietų Sąjungoje persekiojami tie, kurie išdrįsta pasiskusti Kremliaus valdovam dėl pagrindinių žmogaus teisių pažeidimo. Opozicija laikoma psichine liga.

Paskutinėje paskaitos dalyje prelegentas suminėjo lietuvių pasipriešinimo atvejus (Brazinskų, Simokaičių, Kudirkos žygiai, Kalantos auka, Lietuvos katalikų Bažnyčios kronikos ir kit.) prieš žmogaus teisių paneigimą.

Vakare A.Balandaitė-Broeland iš Švedijos pasakojo savo asmeninius pergyvenimus iš pabaltiečių studentų bendradarbiavimo prieš karą (studentų Baltijos draugijoj, metinėse SELL konferencijose), o ypač iš savo studijinio lankymosi Švedijoje ir iš nuolatinio gyvenimo ten po karo. Jos pažiūrą gal geriausiai išreiškia tie du sakiniai: "Šiandien nebesvajoju apie Švediją. Labai graži gamta, bet per šalta ir gamtoje ir tarp žmonių".

Po pranešimo kun.J.Dėdinas parodė filminių vaizdų iš praeitų studijų savaitių. Daugeliui buvo tikras malonumas pamatyti save keliolika metų jaunesnius...

Penktadienį, rugpiūčio 24 rytą prof.dr.J.Eretas iš Šveicarijos skaitė paskaitą apie prel.Pr.M.Jurą, pavadindamas jį Valančiaus šviesa už marių. Tik tokio masto rašytojas ir kalbėtojas kaip prof.Eretas tegalėjo sausa biografinę medžiagą paversti įdomia paskaita. Didieji prel.Juro nuopelnai: subūrė moksleivius bei studentus, rėmė moksline ir menininkus, šelpė rašytojus ir poetus, padėjo filosofams ir teologams, leido arti pusės šimto knygų ir pats jas rašė, įsteigė laikraščius ir jiems spausdinti įtaisė mašinas, įkūrė parapinę mokyklą ir, pagaliau, visai savo darbuotei vainikuoti, tautos turtams išsaugoti dar įrengė muziejų "Alką".

Po paskaitos poetė K.Grigaitytė paskaitė savo eilėraštį apie prel. Jurą. Moderatorius pranešė, kad prof.Eretas padovanojo XX Liet.studijų savaitės dalyviams savo leidinėlių "Die vergessenen Balten" ir siūlė visiems jį pasiimti.

Popiet visi dalyviai klausėsi prof.dr.J.Griniaus (Vokietija) paskaitos tema "Vydūnas ir Putinas tarp Lietuvos humanistų". Prelegentas savo uždaviniu laikė paminėti Vydūną, nuo kurio mirties sukako šiemet 20 metų, ir V.Mykolaitį-Putiną, nuo kurio gimimo suėjo 80 metų. Nurodė, kad yra ir daugiau lietuvių rašytojų bei poetų humanistų (J.Aistis, B.Brazdžionis, J.Grušas, Ed.Mieželaitis, J.Marcinkevi-

čius), tačiau šiedu yra patys žymiausi. Jie skyrėsi nuo kitų, o ir vienas nuo kito. Vydūno humanizmas išplaukė iš jo teosofiškai panteistinės pasaulėžiūros. Putino vaizduojamas žmogus yra maištininkas. Liudas Vasaris "Altorių šešėly" maištauja prieš Bažnyčios drausmę, kad išgelbėtų poeto talentą. Kun. A. Marcinkevičius "Sukilėliuose" kovoja prieš socialinę ir tautinę priespaudą. Meilė Putinui yra taip pat vienas iš kovos ir aukos vertų idealų.

Vakare įvyko tradicinė Tėvynės valandėlė. Karo muziejais invalidų orkestrui (iš plokštelės) grojant, prie vėliavos parke su deglais atžygiavo tautiniais drabužiais apsirengę jaunuoliai-ės. Nuskambėjus tautos himnui, uždegantį žodį Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu tarė dr. A. Gerutis, išreikšdamas viltį, kad Vytauto Didžiojo muziejais bokšte netrukus vėl sugaus Laisvės varpas. Mergaitės užkūrė miniatūrinį aukurą.

Po to salėje prie žvakų šviesos vyko susimąstymo ir meno vakaronė. Visiems sugiedojus "Lietuva brangi", kun. prof. St. Yla kalbėjo apie tėvynę, kuri nėra vien žemė, bet ir kalba, šeima, tradicijos, istorija. Pirmą kartą istorijoje mūsų tauta auga dviem kamienais (tėvynėj ir išėivijoj) iš tų pačių šaknų. Mums reikia elito. Kiekvienas turim dirbti už du, net tris...

Jaunimas (M. Normantaitė ir stud. Krikščiūnas) deklamavo ir skambino pianinu. Poetė K. Grigaitytė atvėrė savo kūrybos lobyną, paskaitydama keletą eilėraščių (Simui Kudirkai, Vienas žodis, Žalias kilimas, Visais vardais šventa ir kit.). Solistė Br. Spies-Gailiūtė, palydima stud. Krikščiūno, padainavo trejetą lietuvių kompozitorių dainų. Vėliau, skautų laužui degant, dainavo visą salę.

Šeštadienį, rugpiūčio 25 rytą kun. dr. Vyt. Kazlauskas iš Romos skaitė originalią paskaitą apie lietuvių viltis išlaisvinimo teologijos šviesoje. Mūsų tauta trokšta laisvės. Kova už teisingumą ir laisvę yra kova už Dievo karalystę. Nuodėmė isikūnijusi tose valstybinėse struktūrose, kurios laiko pavergusios tautas, etnines grupes ir socialines klases. Visur, kur yra paliečiamos pagrindinės žmogaus ir tautų teisės, kur po kojomis trypiama žmogaus laisvė, ten tiesiogiai paliečiama ir Bažnyčia, kaip žmogaus asmens transcendentališkumo saugotoja.

Antroji šeštadienio paskaita buvo inž. A. Sabalio iš New Yorko apie lietuviškąjį išėivijos jaunimą. Paaiškinęs jaunimo sąvoką ir pateikęs statistinių duomenų, prelegantas kalbėjo apie mūsų jaunimą kaip dviejų kultūrų vaisių anglosaksiškajame pasaulyje, apibūdindamas pagrindinius praktiškuosius to pasaulio dėsnius, auklėjimo sistemą ir jos filosofiją, nušviesdamas "hipių" atsiradimo istoriją ir jos įtaką mūsų jaunimui. Antrąją paskaitos dalį sudarė mūsų pastangos ir rezultatai: organizacijų pastangos, Lietuvių Bendruomenės pastangos neorganizuoto jaunimo atžvilgiu ir iškėlė jaunimo vadų klausimą. Galop nurodė, kokios turėtų būti daromos pastangos mūsų jaunimui teigiamąją prasme paveikti.

Liet. studijų savaitės paskaitų ciklą užbaigė Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius, M. A. Kalbėdamas apie žmogų J. Aisčio lyrikoje, prelegantas trumpai peržvelgė poeto biografiją ir jo veikalus; pabrėžė Aisčio egotistiškumą, todėl jo vaizduojamas žmogus iš tikro esąs paties poeto pergyvenimų ir nuotaikų atspindys - kupinas skausmo, sielvarto ir liūdesio. Prelegantas rado Aisčio kūryboje prancūzų simbolistų įtakos. Nesvetima jam buvusi ir lietuvių melancholija. Aisčio eilėraščius skaitė stud. R. Žutautaitė ir stud. Krikščiūnas.

Po paskaitos įvyko atsisveikinimo linksmavakaris.

XX Liet. studijų savaitė baigta sekmadienį, rugpiūčio 26. Šv. mišias koncelebravo vysk. A. L. Deksnys su tėv. Ereminu ir prof. St. Yla. Jis ir

- 10 -

pamokslą pasakė, išryškindamas dienos Evangelijos mintį (Viešpatie, kur mes eisime?) ir surišdamas ją su Stud.savaitėje keltomis mintimis.

Po pamaldų visi susirinko į salę uždaromojo posėdžio. Moderatorius dr.K.J.Čeginskas glaustai peržvelgė skaitytas paskaitas, suminėjo daugiausia nusipelniusius asmenis, organizuojant jubiliejinę studijų savaitę ir išreiškė jiems padėką. Ateinančiais metais XXI studijų savaitę nutarta rengti Šveicarijoje. Jos organizatoriais bei moderatoriais išrinkti kun.dr.J.Jūraitis ir dr.A.Gerutis.

Pagrindiniams šios ir daugelio kitų Liet.studijų savaitė organizatoriams Alinai Grinienei ir dr.K.J.Čeginskui įteiktos dovanėlės. Renginys baigtas tautos himnu.

Stud.savaitės metu veikė dail.A.Krivicko suorganizuotos spaudos, dail.Elenos Gaputytės iš Didž.Britanijos paveikslų, gintaro bei tautinių audinių ir Vilniaus miesto vaizdų bei leidinių apie Vilnių jo 650 metų jubiliejui paminėti parodos. Buvo parodyta ir lietuviškų filmų.

Per visą Stud.savaitę katalikams kasdien buvo koncelebruojamos šv. mišios ir sakomi turiningi pamokslai. Evangelikų dvasinius reikalus rūpino kun.J.Urdzė.

----- xXx -----

R Ū P I N O S I Š N E I D E R I O L I K I M U

Š.m. liepos 18 suomių prekinis laivas "Antares" užtiko Baltijos jūroje mažu laiveliu į V.Vokietiją besiiriantį bėglį iš Sovietų Sąjungos Viktorą Šneiderį. Atvežtas į Helsinkį, jis pasisakė esąs vokiečių kilmės lietuvis. Vokiečių laikraščiai liepos 20 rašė, kad V.Vokietijos ambasada Helsinky didelio susidomėjimo bėgliu nerodo, nes jis neturįs jokių dokumentų ir nekalba vokiškai. Jam gresia išdavimas Sovietų Sąjungai, o tuo pačiu ir bausmė.

Lietuvoje gyveno daug vokiečių kilmės Šneiderių. Kai kurie jų yra atvykę į Vokietiją kaip repatriantai. Galimas dalykas, jog ir Viktoras Šneideris yra artimesnis ar tolimesnis kurio nors jų giminaitis. Todėl Vokietijos LB Valdyba ryžosi daryti žygį, kad Šneideris nebūtų išduotas sovietams. Pirmiausia ji iš Vokietijoje gyvenančių Šneiderių patyrė, kad jiems 1944 išvykus iš Lietuvos, ten liko jų giminaičių. Viktoras Šneideris galis būti vienas jų. Tuo pasirėmusi, VLB Valdyba liepos 22 telegrafavo Užsienio reikalų ministerijai, jog Helsinky laikomas V.Šneideris yra Lietuvos vokiečių ir prašė daryti žygį, kad nebūtų išduotas sovietams. Rytojaus dieną Užsienio reik.ministerija telegrama užklausė Vokietijoje gyvenančius Šneiderius apie jų giminystės ryšius su bėgliu. Tą patį ministerija skubią telegrama tokių pat informacijų paprašė ir Vokietijos LB Valdybą. Buvo paaiškinta, kuo remiantis daroma prielaida, kad V.Šneideris yra Lietuvos vokiečių.

Liepos 25 vokiečių laikraščiai jau rašė, jog suomiams pranešta, kad pagal V.Vokietijos konstitucijos 116§ V.Šneideris yra vokiečių kilmės (Volksdeutsche) ir kad jam turėtų būti leista vykti į Vokietiją. Liepos 26 ir vėlybesnieji vokiečių laikraščiai pranešė, kad "Suomija suteikė pirmumą žmoniškumui", leisdama V.Šneideriui išskristi į Londoną, iš kur jis pasukęs į Vokietiją. Užsiregistravęs pereinamąsioje stovykloje Friedlande, jis išvykęs pas draugus į Muncheną. Vikt.Šneideris Sovietų Sąjungoje jau kartą esąs kalėjęs pusantrų metų už bandymą pabėgti užsienin. Po to nusprendęs, jog "geriau mirti, negu komunistų valdomam krašte gyventi..."

I Š M Ū S Ų A P Y L I N K I Ų V E I K L O S

S t u t t g a r t

VLB Stuttgarto apylinkė rugsėjo 2 renginiu pradėjo Bendruomenės mėnesį ir paminėjo tautos šventę. Pamaldas atlaikė ir pamokslą apie bendravimą pasakė kun.K.Senkus. Buvo giedamos lietuviškos giesmės.

Iškilmės salėje pradėjo apylinkės pirmininkė Z.Glemžienė. Ji paprašė susikaupimu pagerbti neseniai mirusius apylinkės narius - Juozą Jančevskį ir kun.J.Stanaitį - ir pasveikino naujai į apylinkę įstojušius 4 narius.

Paskaitą skaitė Vokietijos LB Valdybos vicepirmininkas J. B a r a s a s . Pažymėjo, kad tautos šventė rugsėjo 8 pradėta švęsti 1930, minint Vytauto Didž. jubiliejų. Sukurdamas galingą valstybę nuo jūrų iki jūrų, Vytautas D. įrodė, kokios didelės galimybės glūdi mūsų tautoje. Sumanydamas vainikuotis Lietuvos karaliumi, norėjo padėti tvirtus pagrindus Lietuvos valstybingumui. Be Vytauto D. turime ir daugiau didžiųjų žmonių, kaip Jonušas Radvila, Merkelis Giedraitis, Sim.Daukantas, Mot.Valančius, Basanavičius, Maironis ir kit. Jie yra šviesūs kelrodžiai šių dienų sutemose.

Po jaunimo deklamacijų visa salė sudainavo "Lietuva brangi". Užbaigos žodį tarė kun.K.Senkus. Renginys baigtas tautos himnu. Po to dar ilgokai pabendrauta prie kavutės ir užkandžių.

H a g e n' e

centrinis tautos šventės minėjimas surengtas rugsėjo 8. Šv.mišias Šv.Elzbietos bažnyčioje aukojo tėv.dr.K.Gulbinas. Minėjimą Warthofo svetainėje atidarė VLB Hageno apylinkės pirmininkas L.Vilčinskas. Paskaitą lietuvių ir vokiečių kalbomis apie tautos šventės prasmę skaitė Vasario 16 gimnazijos mokyt. V. B a r t u s e v i č i u s , M.A. Meninėje programoje A. ir Ž. Vilčinskaitės deklamavo lietuviškus eilėraščius, Br. S p i e s - Gailiūtė, palydint p.Žymantienei, padainavo keletą mūsų liaudies dainų ir M.K.Čiurlionio Maldą, Nordrhein-Vestfalijos lietuvių tautinių šokių grupė pašoko Suktinį, Kubilą ir Klumpakojį, o Belgijos lietuvių jaunimas - Lenciūgėlį ir Žiogelį. Meninę programą užbaigė "Baltijos" kvinteto vyrai, padainuodami keletą jau girdėtų ir dar naujų dainų. Programą lietuviškai pranešinėjo St.Baltus, o vokiškai - Ž.Vilčinskaitė.

Minėjimą trumpu žodžiu baigė Vokietijos LB Valdybos įgaliotinis prie Nordrhein-Vestfalijos vyriausybės V.G.Šimkevičius. Sugiedotas tautos himnas. Po programinės dalies vyko smagūs šokiai Heartbreakers kape-lai grojant.

H a m b u r g' e

tautos šventė ir 650-sios Vilniaus metinės paminėtos rugsėjo 8. Iš-kilmės pradėtos ekumeninėmis pamaldomis Kristaus (evangelikų) bažny-čioje. Moterys suruošė gausią audinių, mezginių ir drožinių parodą. Iškilmingą posėdį atidarė kun.V.Šarka. Sveikinimo kalbas pasakė Vo-kietijos latvių centrinio komiteto pirmininkas A.Cipulis ir Australi-jos lietuvė E.Bernaitienė.

Iš Berlyno iškviesta pianistė Raminta L a m p s a t y t ė skambino Bacho, Mozarto ir Bartoko kūriniais. Šlagerių ir liaudies dainų pro-gramą atliko Astra (Fabian) ir Alfredas Š a l č i a i . Patrioti-nius eilėraščius deklamavo R.Narkūtė ir M.Normantaitė, o vilnietis kun. V. Š a r k a padainavo "Sveikas, Vilniau, mano mieste!". Programa, kurią pranešinėjo A.Lingė, baigta tautos himnu.

Vėliau vyko linksmavakaris: vaišės, šokiai ir draugiški pokalbiai. Bufete šeimininkavo J.Klimaitis ir kt.

M i e s a u

Š.m. rugsėjo 15 įvyko VLB Miesau apylinkės visuotinis narių susirinkimas. Iš kontrolierės H.Zakienės pranešimo paaiškėjo, kad per praėjusius metus apylinkė turėjo 677 DM pajamų ir 641 DM išlaidų. Išrinkta nauja valdyba iš trijų asmenų, kurie tą pačią dieną taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkas Juozas Nevulis, vicepirmininkas ir išdininkas Ant.Banaitis ir sekretorius Juozas Venys.

Dr.med.St.Šereika įdomiai vystė temą - Ar verta šiandien būti lietuviu? Nutarta per Vėlines padėti vainiką prie paminklo žuvusiems kariams, sutvarkyti trijų tautiečių kapus ir ant jų taip pat padėti vainikus ir uždegti žvakutes. Dr.Šereika pakvietė visus narius su šeimomis suruošti N.Metų sutikimą jo bute. Susirinkimas baigtas tautos himnu.

VLB Miesau apylinkė padidėjo dviem nariais: į ją iš VLB Kaiserslauterno apylinkės persikėlė dr.Šereika ir iš VLB Mūncheno apylinkės - stud.Petras Nevulis.

H ü t t e n f e l d

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet, VLB Romuvos apylinkės pirmininkas Saliamonas Antanaitis spalio 14 suruošė išvyką į Tarptautinę knygos mugę Frankfurte. Ekskursininkai per keletą valandų susipažino su visame knygų pasauly išgarsėjusia paroda. Pasigedo laisvojo pasaulio lietuvių knygų kampelio.

Tai buvo paskutinė Sal.Antanaičio išvyka. Rytojaus (spalio 15) dieną vakare netoli savo namų jis buvo užmuštas automobilio.

L e b e n s t e d t i e

tautos šventė ir Vilniaus sukaktis paminėtos spalio 13. Šv.mišias Šv.Mykolo bažnyčioje už Lietuvą aukojo ir pamokslą pasakė kun.dek.V.Šarka. Šventės programa vyko gražioje vokiečių gimnazijos salėje, papuoštoje vyčiu. Prie įėjimo visi dalyviai buvo padabinti trispalviais kaspinėliais. Minėjimą pradėjo ir kalbą pasakė kun.V.Šarka. Lietuvos vokiečių vardu sveikino advok.von Ropp. Su dideliu pasisekimu dainavo "Baltijos" kvintetas. Stud.D.Sakaitė paskambino iš Bacho kūrybos. Eilėraščius deklamavo vietos LB apylinkės pirmininkas A.Kairys su dukrele Lilija. Programa baigta tautos himnu.

Vaišės, šokiai ir loterija vyko šv.Mykolo parapijos salėje. Skambėjo lietuviškos dainos.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

naujieji mokslo metai pradėti rugsėjo 10 pamaldomis ir direktoriaus V.Natkevičiaus žodžiu mokiniams gimnazijos salėje. Naujų mokinių įstojo 21, tarp jų 6 iš JAV-bių ir 1-na iš Venecuelos. Šiuo metu yra 84 mokiniai.

Iš mokytojo darbo pasitraukė ilgametis Vasario 16 gimnazijos mokytojas Kazys M o t g a b i s , mokytojavęs gimnazijoje nuo pat jos įsi-steigimo 1951 Diepholze. Jis išėjo į pensiją, nors, reikalui esant, dar žada gimnazijai talkininkauti. Muzikas Motgabis puoselėjo muzikinę kultūrą mokiniuose, organizuodamas choras bei orkestrėlius.

Muzikos pamokas iš jo perėmė muzikas Valteris B a n a i t i s , žinomas kompozitorius ir chorų vedėjas.

Pirmą kartą per 20 šios mokyklos gyvavimo metų mergaičių skaičius prašoko berniukų: mergaičių dabar yra 44, o berniukų 40.

E. Tamošaitienei 50 metų

Š.m. spalio 13 mergaičių bendrabučio vedėja Eliza Tamošaitienė su-
lankė 50 metų amžiaus. Jubiliatė yra gimusi 1923 Klaipėdos krašte.
Gimnazijoje mokėsi Šilutėje, o mokytojų seminarijoje - Tauragėje.
Nuo 1961 vasario 1 yra Vasario 16 gimnazijos mergaičių bendrabučio
vedėja. 12 metų su viršum buvo taip pat tautinių šokių ir mergaičių
kūno kultūros mokytoja. Su tautinių šokių šokėjais yra pasireiškusį
ne tik gimnazijoje, bet ir daugelyje lietuvių kolonijų Vokietijoje
ir Italijoje.

Pagerbdami bendradarbę, gimnazijos mokytojai įteikė jubiliatei ver-
tingą dovaną ir palinkėjo sveikatos. Sukaktuvininkė kolegas pavai-
šino.

Svečiai

Vasarą gimnazijoje svečiavosi kun.J.Jankauskas iš Romos. Rugsėjo mėn.
lankėsi grupė lietuvių iš įvairių vietovių JAV-bėse. Jie vyko kartu
su lietuvišiais krepšininkais bei mergaičių tinklinio komanda. Rugsėjo
30 apsilankė Gedgaudai iš Los Angeles (Calif.). Spalio mėn. gimnazi-
ją aplankė kun.prof.dr.Pr.Manelis iš San Francisco (Calif.).

Reikalingi auklėtojas ir mokytoja-as
Vasario 16 gimnazijai reikalingas bendrabučio vedė-
jas ir tautinių šokių mokytojas ar mokytoja. Šo-
kių mokytoja-s galėtų studijuoti netoli gimnazijos esančiame Heidel-
bergo universitete ar vertėjų institute.

Kuratorijos susirinkimas

Š.m. spalio 27 Romuvoje įvyko Vasario 16 gimnazijos kuratorijos na-
rių susirinkimas. Dalyvavo 10 narių (iš viso yra 11). Svarstyti to-
limesnės bendrabučio statybos, abitūros ir kiti klausimai. Platų
pranešimą apie latvių gimnazijos darbą ir problemas padarė Vokieti-
jos latvių centrinio komiteto vicepirmininkas švietimo reikalams
kun.Lizdiks iš Frankfurto.

----- .xXx -----

Lietuvių moterų suvažiavimas

Š.m. rugsėjo 15-16 Stuttgart-Bad Cannstatter Schwabenbräu svetainėje
įvyko Vokietijos lietuvių moterų klubų federacijos suvažiavimas. Ati-
darydama renginį, LMKF regionalinės valdybos pirmininkė E.Lucienė
pasveikino dalyves ir viešniaš. Ji pastebėjo, kad toks suvažiavimas
Vokietijoje yra pirmas. Aptarė savo organizacijos tikslus bei užda-
vinius.

Darbo prezidiumą sudarė: pirmininkės A.Grinienė ir dr.L.Pašaitienė,
sekretorės E.Baliulienė ir G.Malinauskienė. Paskaitas skaitė LMKF
centro valdybos pirmininkė I.Banaitienė iš New Yorko apie išiparei-
gojimą lietuviybei ir mag.K.Brazaitienė iš Heidelbergo apie lietuve
moterį vestuviniuose papročiuose.

18 val. Bad Cannstattero kurorto salėje suruoštas iškilmingas vakaras,
į kurį atsilankė ir daug vokiečių bei kitų tautybių svečių. Pagrindi-
nę kalbą čia pasakė Pabaltijo moterų tarybos pirmininkė Reg.Žymantai-
tė iš New Yorko. Žodžiu sveikino Vasario 16 gimnazijos direktorius V.
Natkevičius, M.A., Jaunimo sekcijos ir skaučių bei skautų vardu -
stud.P.Veršelis, estų vardu - ponis Kalnins ir kit. Daug sveikinimų
gauta raštu.

Mokyt.B.Lencaitės vadovaujama šokių grupė atliko šoki pagal modernią

muziką, o mokyt.S.Lencienės grupės 9-10 metų mergaitės - šokį su lankais. Kapela "Conny Combo" linksmo visus iki 24 valandos.

Gretimoje salėje buvo suruošta lietuvių tautodailės ir gintaro paroda. Iškilmes filmavo Lietuvybės palaikymo ratelio vadovas K.Šimanauskas. Atskiri iškilmių epizodai buvo parodyti vokiečių televizijoje. "Stuttgarter Zeitung" ir "Canstatter Zeitung" dienraščiai išsispausdino reportažus su nuotraukomis.

Antrą suvažiavimo dieną A.Griniene pravedė tėvynės prisiminimą. Pranešimus pateikė I.Banaitienė apie LMKF ir Amerikos klubų veiklą ir LMKF Vokietijos regionalinės valdybos pirmininkė E.Lucienė bei išdėtininkė Z.Glemžienė apie Vokietijos lietuvių moterų klubų veiklą. R.Žymantaitė įdomiai kalbėjo apie Pabaltijo moterų tarybos organizaciją ir darbą. Vokietijos LM klubai taip pat painformavo apie savo veiklą.

Netoli esančioje koplyčioje bendrai pasimelsta. Suvažiavimas baigtas tautos himnu.

Į naują Vokietijos LMKF regionalinę valdybą išrinktos: Z.Glemžienė, E.Lucienė ir G.Repšienė iš Stuttgarto, P.Ivinskienė iš Bonnos, D.Malinauskienė ir M.Berentienė iš Hamburgo, St.Rugulienė iš Rastatto. Į revizijos komisiją: T.Lipšienė ir E.Baliulienė iš Hamburgo ir S.Baublienė iš Stuttgarto.

E v a n g e l i k ų s e m i n a r a s

Liuteronų pasaulinės tarnybos vyr. vokiečių komitetas ir šiemet suruošė Liuteronų Bažnyčių tremtyje kunigų ir darbuotojų teologinio pasiruošimo seminarą, kuris vyko spalio 15-19 Evangelikų liuteronų aukštesnėj liaudies mokykloj Auf dem Hasselberg Bavarijoj. Vadovavo Liuteronų pasaulinės tarnybos vyr.vokiečių komiteto įgaliotinis, Bažnyčios tarėjas kun.dr.E.Eberhard iš Stuttgarto. Dalyvavo apie 50 estų, latvių, lietuvių, lenkų ir vengrų. Lietuvių grupę sudarė: kunigai - senj.A.Keleris, garbės senj.A.Gelžinius, vicesenj.J.Urdzė ir M.Klumbys, Bažnyčios darbuotojai - Fr.Šlenteris, K.Klumbys, M.Kilienė ir mokyt.Fr.Skėrys.

Atidarymo pamaldose prisiminti trys šiais metais mirę išeiviai evangelikai kunigai, tarp jų ir J.Stanaitis. Kasdien rytą ir vakarą buvo laikomos pamaldos. Po pusryčių vyko Biblijos nagrinėjimas, o vėliau paskaitos. Paskaitą apie Biblija pagrįstą asmeninį liudijimą skaitė kun.J.Urdzė. Tik popiečiai buvo laisvi. Vakaris vyko pranešimai. Apie lietuvių evang. liuteronų veiklą V.Vokietijoje pranešė senj.kun. A.Keleris. Mokyt.Fr.Skėrys parodė skaidrių iš lietuvių evangelikų Bažnyčios ir Vasario 16 gimnazijos gyvenimo.

Mirus kun.J.Stanaičiui, jo pareigas laikinai perėmė kun.J.Urdzė iš Bad Godesbergo. Vokietijos lietuvių evangelikų veiklos židiniai yra Annabergo pilis Bad Godesberge ir Vasario 16 gimnazija Romuvoje.

M I R U S I E J I

K a z y s MASILIŪNAS mirė š.m. liepos 22 Salzgitter-Bad miesto ligoninėje. Palaidotas liepos 26 Salzgitter-Lebenstedto naujose kapinėse (Neuer Friedhof). Laidotuvių apeigas atliko kun.V.Šarka. Į laidotuves iš JAV-bių buvo atvykusi duktė Liuda G.Brazienė-Masiliūnaitė su dviem dukromis ir sūnumi. Ji ir paminklą savo tėvui pastatė.

Velionis buvo gimęs 1906 gegužės 16 Ramygalos valsč. Neprikl.Lietuvoje dirbo saugume, o Vokietijoje - plieno liejykloje. Paskutiniaisiais

metais buvo pasitraukęs į poilsį. Aktyviai darbavosi Lietuvių Bendruomenėje: ilgą laiką buvo Salzgitter-Lebenstedto apylinkės pirmininku bei išdininku, o taip pat vadovavo vargo mokyklai ir tautinių šokių rateliui.

Kun. J u l i u s STANAITIS mirė š.m. rugpiūčio 4. Palaidotas rugpiūčio 9 Backnange, miesto kapinėse. Laidojimo apeigas atliko vietos dekanas Wittman. Jis vokiškai, o Lietuvių evang.liuter.vyr.Bažnyčios tarybos pirmininkas senj.kun.A.Keleris lietuviškai pasakė pamokslus koplyčioje. Prie kapo duobės su velioniu atsisveikino: kun.Klotz iš Backnango, Liuteronų pasaulinės tarybos (LWF) vyr.vokiečių komiteto įgaliotinis, Bažnyčios tarėjas kun.dr.E.Eberhard iš Stuttgarto, vice-senj.kun.J.Urdzė iš Bad Godesbergo, kun.K.Senkus iš Stuttgarto. Mokytojų, mokinių, Evang. jaunimo ratelio ir Liet. studijų savaičių rengėjų vardu. Ant karsto sudėta apie 20 vainikų. Našlė ir giminaičiai pakvietė laidotuvių dalyvius kavos ir vakarienės.

Velionis buvo gimęs 1903 gruodžio 2 Gaisrių kaime, Pilviškių valsč. 1925 baigė Marijampolės gimnaziją. 1926-27 studijavo teologiją Marburgo a.d.Lahn, 1927-28, 1933-36 - Vytauto Didž.universitete Kaune. Kunigavo Kretingoje, Žvyriuose, Sudarge ir Jurbarke. 1941 repatrijavo į Vokietiją, kur netrukus buvo paimitas į kariuomenę. Po karo 1945-1948 kunigavo Rytų Vokietijoje. Su šeima persikėlęs į V.Vokietiją, gyveno ir dirbo Hanau lietuvių stovykloje ir Memmingene. 1960 apsi-gyveno Backnange, iš kur lietuviams evangelikams teikė dvasinius patarnavimus. Ir mirė būdamas tarnyboje. Paliko žmoną Anę, tris dukteris (Rūtą, Angeliką ir Kristiną) ir du brolius daktarus Otoną ir Emilį.

K o s t a s A u š k a l n i s mirė š.m. rugpiūčio 6 Hemsbache/Bergstr. Palaidotas rugpiūčio 9 Hüttenfeldo kapinėse. 15 val. Hüttenfeldo bažnytėlėje gedulingas mišias koncelebravo tėv.Alf.Bernatonis, kun.Br.Liubinas ir kun.J.Jankauskas iš Romos. Tėv.Bernatonis pamoksle ramino gedinčius Šv.Rašto žodžiais, skelbiančiais, kad tikintysis ne miršta, bet pakeičia savo žemišką gyvenimą į amžiną.

Prie kapo duobės atsisveikino Daimler-Benz įmonės Manneime, kur velionis dirbo, administracijos bei darbininkų atstovai ir buv.Vasario 16 gimnazijos direktorius kun.Br.Liubinas. Tuoj po atvykimo iš Lietuvos Auškalniai toje gimnazijoje išdirbo per 2 metus. Našlė pakvietė visus laidotuvių dalyvius kavos ir Seefeldo svetainę.

Velionis buvo gimęs 1932 Juškaičių kaime, Žem.Naumiesčio valsč. Į Vokietiją repatrijavo 1960. Gyveno kaimyniniame Hemsbache. Tėvai ir broliai su seserimis liko Lietuvoje.

Kad velionis turėjo daug draugų, parodė didelis laidotuvių dalyvių skaičius - per 100 žmonių, tarp jų 30 vaikučių, stovyklavusių tuomet Romuvoje. Bažnyčioje ir kapinėse buvo giedamos lietuviškos giesmės.

S a l i a m o n a s ANTANAITIS mirė spalio 15 Hüttenfelde. Palaidotas spalio 20 Hüttenfeldo kapinėse. 9 val.Hüttenfeldo katal.bažnytėlėje gedulingas mišias koncelebravo tėv.Alf.Bernatonis, kun.Br.Liubinas ir kun.J.Dėdinas. Vargonais grojo V.Banaitis. Dalyvavo Vasario 16 gimnazijos mokytojai bei mokiniai ir būrelis artimųjų bei bendradarbių: J.Norkaičiai, Z.ir J.Glemžai, VLB Tarybos prezidiumo pirmininkas J.K.Valiūnas, VLB Schwetzingeno apylinkės pirmininkas M.Miniauskas su keletu narių, buv.Darmstadto apylinkės pirmininkas A.Lipšys, VLB Romuvos apylinkės valdyba ir nariai, viso per 100 asmenų.

Pamokslą apie žmogaus pareigas žemėje ir kaip sąžiningai velionis jas atliko, pasakė tėv.A.Bernatonis. 10 val. kapinių koplytėlėje sukalbėtos maldos, sugiedota Marija, Marija. Prie kapo duobės atsisveikinimo

- 16 -

kalbas pasakė Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius, nušviesdamas mirusiojo biografiją ir pedagoginį darbą, Vokietijos LB Valdybos pirmininkas kun. Br. Liubinas, supažindindamas su velionio bendruomenine veikla, kun. J. Urdzė, pabrėždamas kilniąsias Antanaičio būdo ypatybes. Mokyt. Fr. Skėrys atsisveikino Vyr. lietuvių evangelikų Bažnyčios tarybos pirmininko, Evangelikų jaunimo ratelio ir savo vardu. Ant kapo padėti apie 10 vainikų ir daug gėlių puokščių.

Sal. Antanaitis buvo gimęs 1894 sausio 12 Šakių apylinkėje. 1915 baigė Vilniaus gimnaziją. Studijavo Karaliaučiaus, Leipzigo ir Friburgo (Šveicarijoje) universitetuose. Mokytojavo Lietuvoje 1916-1920 Kauno "Saulės" gimnazijoje, Jurbarko "Saulės" gimnazijoje (direktorius) 1924-25, Panevėžio mokyt. seminarijoje 1926-28, Šiaulių mokyt. seminarijoje 1928-35, Alytaus gimnazijoje 1935-40 ir Ukmergės gimnazijoje 1940-44. Po karo Vokietijoje mokytojavo Ansbacho liet. progimnazijoje 1945-47, Eichstätto-Rehdorfo liet. gimnazijoje 1947-48, Müncheno liet. gimnazijoje (direktorius) 1949-50 ir Vasario 16 gimnazijoje 1951-1971. Dėstė fiziką ir matematiką. Išleido knygutę apie senovės graikų matematiką Archimedą. Iki pat mirties nenutraukė ryšių su Vasario 16 gimnazija ir vadovavo Vokietijos LB apylinkei. Ruošėsi iškilmingai atšvęsti tos apylinkės (visą laiką jai vadovavo) ir savo bendruomeninio darbo dvidešimtmetį.

VLB Romuvos apylinkė pakvietė laidotuvių dalyvius pietų į Vasario 16 gimnazijos valgyklą.

H e r m a n n HAHN mirė š.m. spalio 27. Palaidotas lapkričio 2 Hannoverio Seelhorster kapinėse. Buvo gimęs 1896 spalio 21 Strupiuose, Šakių apskr. Daugelį metų buvo Pabaltiečių draugijos lietuvių sekcijos valdybos narys ir Lietuvos vokiečių laikraščio "Heimatstimme" redaktorius, nuoširdžiai rūpinęsis geru abiejų tautų sugyvenimu.

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o :

Wilhelm Klimkeit iš Marschachto	30 DM
Vincas Vitkevičius iš Borghorsto	25 "
M. ir T. Lipšiai iš Hamburgo, J. Glemža iš Hirsau ir Mart. Purvinas iš Čikagos po	20 "
L. Vilčinskas iš Hageno 11 DM ir B. Budreika iš Darmstado	10 "

Ačiū.

N a u j o s k a l e d i n ė s k o r t e l ė s

Lietuvybės palaikymo darbuotojų ratelis šiais metais vėl išleido naujas Kalėdų ir Naujų Metų sveikinimo korteles, kurias jau dabar galima gauti pas K. ŠIMANAUSKĄ, 7140 Ludwigsburg, Elbestr. 35, tel. 07141-82140 arba pas Eug. Lutz, 7440 Nürtingen, Enzenhartplatz 3, telef. 07022-41133.

Kortelės spalvotos ir labai gero lininio popieriaus. Pagamintas labai ribotas skaičius, nes pabrango popierius ir spalvotas spausdinimas, todėl ir kortelių kaina aukštesnė - 0,75 DM. Už tokios rūšies vokiškas korteles, kurių išleidžiama milijonais, krautuose tektų mokėti apie 2 DM.

Už parduotas korteles gautas pelnas bus panaudotas lietuvių kultūrinės veiklos reikalams. Pasiskubinkite korteles užsisakyti, nes dėl riboto skaičiaus jų gali pritrūkti.

I e š k o m i l i u d i n i n k a i

Andrius Statkevičius (65 Mainz, Fritz-Kohl-Str. 16) ieško tautiečių, 1941-1944 tarnavusių vokiečių kariuomenės Schutzpolizei 11 batalione prie Kievo Ukrainoje. Liudininkai reikalingi pensijos byloje.